

[Αρχική Σελίδα](#) > ... > [Δικαστικές Διαδικασίες](#) > [Αστικές Υποθέσεις](#) > [Διεξαγωγή Αποδείξεων](#) > [Austria](#)

Διεξαγωγή αποδείξεων

 Αυστρία

Περιεχόμενο που
παρέχεται από

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Βάρος της απόδειξης

1.1 Ποιοι είναι οι κανόνες που διέπουν το βάρος της απόδειξης;

Καταρχήν, κάθε διάδικος οφείλει να παραθέσει όλους τους πραγματικούς ισχυρισμούς στους οποίους στηρίζεται το αίτημά του (βάρος επίκλησης — Behauptungslast) και να προσκομίσει αντίστοιχα αποδεικτικά στοιχεία [άρθρο 226 παράγραφος 1 και άρθρο 239 παράγραφος 1 του αυστριακού Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (Zivilprozessordnung — ZPO)]. Αν τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης παραμείνουν αδιασαφήνιστα (περίπτωση «non liquet»), το δικαστήριο πρέπει, παρόλα αυτά, να εκδώσει απόφαση. Σε αυτές τις περιπτώσεις, είναι εφαρμοστέοι οι κανόνες σχετικά με το βάρος της απόδειξης. Κάθε διάδικος φέρει το βάρος της απόδειξης του ότι συντρέχουν όλες οι προϋποθέσεις από τις οποίες εξαρτάται η εφαρμογή του ευνοϊκού για τον ίδιο κανόνα. Υπό κανονικές συνθήκες, ο ενάγων οφείλει να αποδείξει τα πραγματικά περιστατικά στα οποία στηρίζεται η αγωγή του, ενώ, αντιθέτως, ο εναγόμενος οφείλει να αποδείξει τα πραγματικά περιστατικά που θεμελιώνουν τις αντιρρήσεις του. Ο ενάγων φέρει επίσης το βάρος της απόδειξης της εκπλήρωσης των σχετικών διαδικαστικών προϋποθέσεων.

1.2 Υπάρχουν κανόνες που εξαιρούν ορισμένα πραγματικά περιστατικά από το βάρος της απόδειξης; Σε ποιες περιπτώσεις; Είναι δυνατό στις περιπτώσεις αυτές να προσκομισθούν αποδείξεις περί της μη ισχύος συγκεκριμένου νόμιμου τεκμηρίου;

Τα σημαντικά για την απόφαση πραγματικά περιστατικά πρέπει να αποδεικνύονται, εκτός και εάν απαλλάσσονται από την υποχρέωση απόδειξης. Δεν απαιτείται απόδειξη πραγματικών περιστατικών τα οποία έχουν αποτελέσει αντικείμενο ομολογίας (άρθρα 266 και 267 του ZPO), είναι πασίδηλα (άρθρο 269 του ZPO) ή καλύπτονται από νόμιμο τεκμήριο (άρθρο 270 του ZPO).

Με τον όρο «πραγματικό περιστατικό που έχει αποτελέσει αντικείμενο ομολογίας» νοείται κάθε πραγματικός ισχυρισμός ενός διαδίκου για τον οποίον ο αντίδικός του παραδέχεται ότι ευσταθεί. Το δικαστήριο είναι καταρχήν υποχρεωμένο να θεωρεί ως αληθή τα πραγματικά περιστατικά τα οποία έχουν αποτελέσει αντικείμενο ομολογίας και να τα λαμβάνει υπόψη για την έκδοση απόφασης χωρίς περαιτέρω διερεύνηση.

Ένα πραγματικό περιστατικό θεωρείται πασίδηλο εφόσον είναι γνωστό είτε στο ευρύ κοινό (δηλαδή είναι γνωστό ή μπορεί ανά πάσα στιγμή να γίνει γνωστό χωρίς δυσκολίες, με αξιόπιστο τρόπο σε μεγάλο αριθμό ανθρώπων) είτε στο δικαστήριο (δηλαδή κατέστη γνωστό στο δικαστήριο της δίκης στο πλαίσιο της άσκησης των καθηκόντων του ή προκύπτει σαφώς από τη δικογραφία).

Το δικαστήριο οφείλει να λαμβάνει υπόψη αυτεπαγγέλτως τα πασίδηλα πραγματικά περιστατικά με σκοπό την έκδοση της απόφασης· δεν απαιτείται επίκληση ούτε απόδειξή τους.

Τα νόμιμα τεκμήρια απορρέουν απευθείας από τον νόμο και συνεπάγονται την αντιστροφή του βάρους της απόδειξης. Ο αντίδικος αυτού που ωφελείται από ένα τέτοιο τεκμήριο πρέπει να προσκομίσει αποδείξεις περί του αντιθέτου. Πρέπει να αποδείξει ότι, παρά την ύπαρξη των προϋποθέσεων στις οποίες στηρίζεται το νόμιμο

τεκμήριο, δεν ευσταθεί το τεκμαιρόμενο πραγματικό περιστατικό ή η τεκμαιρόμενη νομική κατάσταση.

1.3 Σε ποιο βαθμό πρέπει το δικαστήριο να πεισθεί για ένα πραγματικό περιστατικό ώστε να βασίσει την απόφασή του στην ύπαρξη αυτού του πραγματικού περιστατικού;

Σκοπός της δίκης είναι να πεισθεί το δικαστήριο για τα πραγματικά περιστατικά. Σε γενικές γραμμές, το δικαστήριο πρέπει να δεχθεί ότι υπάρχει «υψηλός βαθμός πιθανότητας» και δεν απαιτείται «απόλυτη βεβαιότητα».

Ισχύουν ορισμένες διαβαθμίσεις του παραπάνω μέτρου απόδειξης με βάση τη νομοθεσία ή τη νομολογία, οι οποίες κυμαίνονται από τη «σημαντική πιθανότητα» έως την «πιθανότητα προσεγγίζουσα τη βεβαιότητα». Στην πρώτη περίπτωση αρκεί ως μέτρο απόδειξης η πιθανολόγηση ή η έγγραφη βεβαίωση βάσει του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρο 274 του ΖΠΟ). Η εκ πρώτης όψεως απόδειξη οδηγεί ομοίως σε χαλάρωση του αναγκαίου μέτρου απόδειξης και συμβάλλει στην αντιμετώπιση δυσχερειών απόδειξης σε δίκες με αντικείμενο την καταβολή αποζημίωσης. Εάν υφίσταται μια τυπική αλληλουχία γεγονότων η οποία με βάση την πείρα της ζωής υποδηλώνει συγκεκριμένη αιτιώδη συνάφεια ή υπαιτιότητα, οι εν λόγω προϋποθέσεις θεωρούνται αποδεδειγμένες ακόμα και σε μεμονωμένες περιπτώσεις βάσει της εκ πρώτης όψεως απόδειξης.

2 Διεξαγωγή αποδείξεων

2.1 Απαιτείται πάντοτε αίτηση διαδίκου για τη διεξαγωγή των αποδείξεων ή μπορεί ο δικαστής σε ορισμένες περιπτώσεις να πραγματοποιήσει τη διεξαγωγή των αποδείξεων αυτεπαγγέλτως;

Η διεξαγωγή απόδειξης γίνεται είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν αιτήσεως ενός διαδίκου. Στις διαδικασίες που διέπονται από το ανακριτικό σύστημα (το δικαστήριο οφείλει να εξακριβώσει αυτεπαγγέλτως τα κρίσιμα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης), δεν απαιτείται αίτηση των διαδίκων. Στη συνήθη διαδικασία που προβλέπει ο αυστριακός Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας (ΖΠΟ), ο δικαστής δύναται να λάβει αυτεπαγγέλτως όλα τα αποδεικτικά στοιχεία που κρίνονται ικανά να οδηγήσουν σε διασαφήνιση κρίσιμων πραγματικών περιστατικών (άρθρο 183 του ΖΠΟ). Ο δικαστής δύναται να καλέσει τους διαδίκους να προσκομίσουν αποδεικτικά έγγραφα, να ζητήσει τη διεξαγωγή αυτοψίας ή να διατάξει τη διεξαγωγή πραγματογνωμοσύνης ή την εξέταση των διαδίκων. Ωστόσο, τα αποδεικτικά έγγραφα μπορούν να προσκομιστούν μόνον εάν τουλάχιστον ένας από τους διαδίκους τα έχει επικαλεστεί· οι έγγραφες αποδείξεις δεν μπορούν να γίνουν δεκτές ούτε μπορούν να εξεταστούν μάρτυρες εάν αμφότεροι οι διάδικοι αντιταχθούν. Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, η διεξαγωγή των αποδείξεων πραγματοποιείται κατόπιν σχετικής αίτησης ενός εκ των διαδίκων.

2.2 Ποιες είναι οι ενέργειες μετά την έγκριση της αίτησης διαδίκου σχετικά με τη διεξαγωγή αποδείξεων;

Η διεξαγωγή των αποδείξεων γίνεται καταρχήν στο πλαίσιο της ακροαματικής διαδικασίας. Κατά τη λεγόμενη «προπαρασκευαστική» δικάσιμο (άρθρο 258 του ΖΠΟ), το δικαστήριο και οι διάδικοι ή οι εκπρόσωποί τους καταρτίζουν από κοινού το πρόγραμμα διεξαγωγής της δίκης, το οποίο περιλαμβάνει επίσης πρόγραμμα διεξαγωγής αποδείξεων. Ωστόσο, αν προκύψει ανάγκη, είναι δυνατό να πραγματοποιηθεί ανά πάσα στιγμή περαιτέρω συζήτηση για την πρόοδο της διαδικασίας. Μετά τη διεξαγωγή των αποδείξεων, το αποτέλεσμα συζητείται με τους διαδίκους (άρθρο 278 του ΖΠΟ). Η διεξαγωγή των αποδείξεων πρέπει κατά κανόνα να γίνεται απευθείας από τον δικαστή ο οποίος θα εκδώσει απόφαση επί της ουσίας της διαφοράς. Στις περιπτώσεις που καθορίζονται ρητώς από τον νόμο, είναι δυνατό να γίνει διεξαγωγή των αποδείξεων βάσει της διαδικασίας της αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής. Οι διάδικοι κλητεύονται στη διεξαγωγή αποδείξεων και έχουν διάφορα δικαιώματα συμμετοχής, όπως είναι το δικαίωμα να υποβάλλουν ερωτήσεις σε μάρτυρες και πραγματογνώμονες. Η διεξαγωγή αποδείξεων πραγματοποιείται καταρχήν, ακόμη και αν οι διάδικοι, παρόλο που κλητεύθηκαν, δεν είναι παρόντες.

2.3 Σε ποιες περιπτώσεις μπορεί το δικαστήριο να απορρίψει αίτηση διαδίκου για συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων;

Η αίτηση διαδίκου για τη διεξαγωγή αποδείξεων είναι απορριπτέα αν το δικαστήριο κρίνει ότι αυτή είναι άνευ σημασίας (άρθρο 275 παράγραφος 1 του ΖΠΟ) ή ότι η αίτηση υποβάλλεται με σκοπό την παρέκλυση της διαδικασίας (άρθρο 178 παράγραφος 2, άρθρο 179 και άρθρο 275 παράγραφος 2 του ΖΠΟ). Υπάρχει επίσης η δυνατότητα καθορισμού προθεσμίας για τη διεξαγωγή των αποδείξεων, εάν εικάζεται ότι αυτή θα οδηγήσει σε

επιμήκυνση της διαδικασίας (άρθρο 279 παράγραφος 1 του ΖΠΟ). Μετά την παρέλευση της ταχθείσας προθεσμίας, η αίτηση για τη διεξαγωγή αποδείξεων μπορεί να απορριφθεί. Η αίτηση μπορεί επίσης να απορριφθεί αν η διεξαγωγή αποδείξεων δεν είναι αναγκαία λόγω του ότι το δικαστήριο έχει ήδη πεισθεί για ένα πραγματικό περιστατικό ή επειδή το πραγματικό περιστατικό δεν χρήζει απόδειξης ή επειδή ισχύει απαγόρευση διεξαγωγής αποδείξεων. Όταν η διεξαγωγή αποδείξεων είναι δαπανηρή (π.χ. διεξαγωγή πραγματογνωμοσύνης), ο αιτών διάδικος οφείλει κατά κανόνα να προκαταβάλει μέρος των εξόδων. Αν δεν το πράξει εντός της ταχθείσας προθεσμίας, επιτρέπεται κατ' αρχήν μεταγενέστερη διεξαγωγή αποδείξεων μόνον εφόσον αυτό δεν συνεπάγεται την επιμήκυνση της διαδικασίας.

2.4 Ποια είναι τα διάφορα αποδεικτικά μέσα;

Ο αυστριακός Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας προβλέπει για τη διεξαγωγή αποδείξεων πέντε «κλασικά» αποδεικτικά μέσα: αποδεικτικά έγγραφα (άρθρα 292 έως 319), καταθέσεις μαρτύρων (άρθρα 320 έως 350), πραγματογνωμοσύνη (άρθρα 351 έως 367), αυτοψία (άρθρα 368 έως 370) και εξέταση των διαδίκων (άρθρα 371 έως 383). Καταρχήν, κάθε πηγή πληροφόρησης μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως αποδεικτικό μέσο και υπάγεται ανάλογα με τη μορφή της στις διατάξεις που ισχύουν για κάποιο από τα προαναφερθέντα αποδεικτικά μέσα.

2.5 Ποιες είναι οι μέθοδοι συγκέντρωσης αποδεικτικών στοιχείων από την κατάθεση μαρτύρων και σε τι διαφέρουν από τη συγκέντρωση αποδείξεων που προέρχονται από πραγματογνώμονα; Ποιοι είναι οι κανόνες που διέπουν την υποβολή γραπτών αποδεικτικών στοιχείων και εκθέσεων/γνωμοδοτήσεων πραγματογνομόνων ;

Οι μάρτυρες εξετάζονται ένας ένας, χωρίς να είναι παρόντες οι μάρτυρες που πρόκειται να εξεταστούν στη συνέχεια. Με τον τρόπο αυτόν, αποφεύγεται να επηρεάζονται οι μάρτυρες μεταξύ τους μέσω των καταθέσεών τους. Αν προκύπτουν αντιφάσεις μεταξύ των καταθέσεων των μαρτύρων, είναι δυνατό να γίνει εξέτασή τους κατ' αντιπαράσταση. Η εξέταση των μαρτύρων ξεκινά με ενημερωτική εξέταση με σκοπό να διαπιστωθεί αν τυχόν ο μάρτυρας είναι ανίκανος προς μαρτυρική κατάθεση, αν υπάρχουν λόγοι για να αρνηθεί να καταθέσει ή αν υπάρχει κώλυμα να ορκιστεί. Αφού υπενθυμιστεί στον μάρτυρα το καθήκον αληθείας και του επισημανθούν οι ποινικές συνέπειες τις οποίες επισύρει τυχόν ψευδομαρτυρία, αρχίζει ουσιαστικά η εξέταση του μάρτυρα με την υποβολή σε αυτόν ερωτήσεων σχετικά με τα προσωπικά του δεδομένα. Στη συνέχεια του απευθύνονται ερωτήσεις σχετικά με την ουσία της υπόθεσης. Οι διάδικοι δικαιούνται να συμμετέχουν στην εξέταση των μαρτύρων και να τους απευθύνουν ερωτήσεις με την έγκριση του δικαστηρίου. Το δικαστήριο δύναται να απορρίψει την υποβολή ερωτήσεων τις οποίες κρίνει ακατάλληλες. Οι μάρτυρες πρέπει καταρχήν να εξετάζονται απευθείας από το δικάζον δικαστήριο. Ωστόσο, υπό ορισμένες προϋποθέσεις είναι δυνατή η εξέταση μαρτύρων με τη διαδικασία της αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής (άρθρο 328 του ΖΠΟ).

Οι πραγματογνώμονες θεωρείται ότι «επικουρούν» το δικαστήριο. Ενώ οι μάρτυρες καταθέτουν σχετικά με πραγματικά περιστατικά, οι πραγματογνώμονες εισφέρουν στο δικαστήριο γνώσεις τις οποίες δεν είναι σε θέση να διαθέτει το ίδιο. Η διεξαγωγή πραγματογνωμοσύνης πρέπει καταρχήν να γίνεται ενώπιον του δικάζοντος δικαστηρίου. Το δικαστήριο μπορεί επίσης, άνευ περιορισμού και αυτεπαγγέλτως, να διορίσει πραγματογνώμονα. Ο πραγματογνώμονας οφείλει να υποβάλει στο δικαστήριο τα πορίσματά του και έκθεση πραγματογνωμοσύνης. Στο πλαίσιο της ακροαματικής διαδικασίας, ο πραγματογνώμονας εκθέτει προφορικώς τη γνωμάτευσή του. Αν ζητηθεί από τους διαδίκους, ο πραγματογνώμονας πρέπει να δώσει διευκρινίσεις σχετικά με γραπτή γνωμάτευσή του στο πλαίσιο της ακροαματικής διαδικασίας. Τα πορίσματα και η έκθεση πραγματογνωμοσύνης πρέπει να είναι τεκμηριωμένα. Οι ιδιωτικές γνωματεύσεις δεν θεωρούνται πραγματογνωμοσύνες κατά την έννοια του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Έχουν την αποδεικτική ισχύ ιδιωτικού εγγράφου.

Κατ' αρχήν, η διεξαγωγή εγγράφων αποδείξεων πραγματοποιείται με προσκόμιση των εγγράφων από τον διεξάγοντα την απόδειξη. Τα σχετικά μέρη του εγγράφου πρέπει να προσδιορίζονται ή να επισημαίνονται. Τα έγγραφα πρέπει να υποβάλλονται στο δικαστήριο σε εύτακτη και ευκρινή μορφή και, κατ' αρχήν, σε αντίγραφο. Ωστόσο, το δικαστήριο είναι ελεύθερο να διατάξει την προσκόμιση του πρωτοτύπου (κατόπιν αιτήματος του αντιδίκου ή αυτεπαγγέλτως). Το δικαστήριο, κατόπιν αίτησης ή αυτεπαγγέλτως, μπορεί, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να αναζητά τα έγγραφα που βρίσκονται στην κατοχή δημόσιας αρχής ή υπό τη φύλαξη συμβολαιογράφου, για παράδειγμα εάν ο διεξάγων την απόδειξη δεν είναι σε θέση να τα προσκομίσει ο ίδιος. Εάν ένα έγγραφο βρίσκεται στην κατοχή του αντιδίκου του διεξάγοντος την απόδειξη ή τρίτου, το δικαστήριο μπορεί, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να διατάξει τον κάτοχο του εγγράφου να το προσκομίσει. Για την αποδεικτική ισχύ των εγγράφων, βλ. ερώτηση 2.6.

2.6 Υπάρχουν αποδεικτικά μέσα με μεγαλύτερη αποδεικτική αξία από τα άλλα;

Η αρχή της «ελεύθερης αξιολόγησης των αποδεικτικών μέσων» κατοχυρώνεται στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρο 272 του ZPO). Η αξιολόγηση των αποδεικτικών μέσων συνίσταται στην εξέταση των αποτελεσμάτων των αποδείξεων από το δικαστήριο. Για την αξιολόγηση αυτή, το δικαστήριο δεν υπόκειται σε κανέναν εκ του νόμου κανόνα απόδειξης, αλλά οφείλει να κρίνει με βάση την προσωπική του πεποίθηση αν κάτι αποδείχθηκε ή όχι. Δεν υπάρχει ιεράρχηση των διαφόρων μέσων απόδειξης. Οι γραπτές αποδείξεις θεωρούνται αποδεικτικά έγγραφα, εκτός αν πρόκειται για γνωμάτευση πραγματογνώμονα. Τα δημόσια έγγραφα που εκδίδονται στην Αυστρία τεκμαίρονται γνήσια, δηλαδή ισχύει γι' αυτά το τεκμήριο ότι έχουν καταρτισθεί πράγματι από αυτόν που εμφανίζεται ως εκδότης τους. Επίσης αποτελούν πλήρη απόδειξη για την ακρίβεια του περιεχομένου τους. Τα ιδιωτικά έγγραφα, υπό τον όρο ότι είναι υπογεγραμμένα, αποτελούν πλήρη απόδειξη για το ότι οι δηλώσεις που περιέχουν προέρχονται από το πρόσωπο που τα υπογράφει. Η ακρίβεια του περιεχομένου τους υπόκειται σε κάθε περίπτωση στην ελεύθερη εκτίμηση των αποδεικτικών στοιχείων.

2.7 Είναι υποχρεωτική η χρήση συγκεκριμένων αποδεικτικών μέσων για την απόδειξη ορισμένων πραγματικών περιστατικών;

Ο αυστριακός Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας δεν προβλέπει υποχρεωτική εξέταση συγκεκριμένων αποδεικτικών μέσων σε συγκεκριμένες περιπτώσεις. Η επιλογή του αποδεικτικού μέσου δεν εξαρτάται από το ύψος της απαίτησης.

2.8 Οι μάρτυρες υποχρεούνται από το νόμο να καταθέσουν;

Οι μάρτυρες είναι υποχρεωμένοι να εμφανίζονται ενώπιον του δικαστηρίου, να καταθέτουν και να δίδουν όρκο, εφόσον τους ζητηθεί. Αν μάρτυρας που έχει κλητευθεί νομότυπα δεν προσέλθει στην ακροαματική διαδικασία χωρίς να δικαιολογήσει επαρκώς την απουσία του, το δικαστήριο του επιβάλλει καταρχάς ποινή τάξης και, εάν η μη εμφάνιση ενώπιον του δικαστηρίου επαναληφθεί, το δικαστήριο διατάσσει τη βίαιη προσαγωγή του στην ακροαματική διαδικασία. Αν ο μάρτυρας αρνηθεί να καταθέσει χωρίς να επικαλεσθεί κάποιο λόγο ή επικαλούμενος κάποιον λόγο που δεν μπορεί να γίνει δεκτός, μπορεί να υποχρεωθεί να καταθέσει. Η ψευδομαρτυρία ενώπιον του δικαστηρίου διώκεται ποινικώς.

2.9 Σε ποιες περιπτώσεις οι μάρτυρες μπορούν να αρνηθούν να καταθέσουν;

Σε περίπτωση που συντρέχει λόγος άρνησης μαρτυρίας (άρθρο 321 του ZPO), ο μάρτυρας έχει το δικαίωμα να αρνηθεί να απαντήσει σε ερώτηση ή σε μεμονωμένες ερωτήσεις που του απευθύνονται. Δεν υφίσταται απόλυτο δικαίωμα άρνησης μαρτυρίας. Στους λόγους άρνησης μαρτυρίας περιλαμβάνονται ο κίνδυνος εξευτελισμού ή άσκησης ποινικής δίωξης κατά του μάρτυρα ή οικείων του προσώπων, ο κίνδυνος πρόκλησης άμεσης οικονομικής βλάβης στον μάρτυρα ή σε οικεία του πρόσωπα, δημόσια αναγνωρισμένες υποχρεώσεις τήρησης απορρήτου, το δικηγορικό απόρρητο ή το απόρρητο νόμιμου φορέα εκπροσώπησης συμφερόντων ή επαγγελματικού συλλόγου προαιρετικής συμμετοχής, ικανού προς σύναψη συλλογικών συμβάσεων, για εργασιακά και κοινωνικοασφαλιστικά ζητήματα, ο κίνδυνος παραβίασης καλλιτεχνικού ή επιχειρηματικού απορρήτου και η προβλεπόμενη από τον νόμο μυστικότητα της άσκησης εκλογικού δικαιώματος. Το δικαστήριο οφείλει να ενημερώσει τον μάρτυρα σχετικά με τους λόγους αυτούς πριν τον εξετάσει. Αν ο μάρτυρας επικαλεσθεί δικαίωμα άρνησης μαρτυρίας, οφείλει να εξηγήσει τους σχετικούς λόγους.

2.10 Μπορεί ένα πρόσωπο που αρνείται τη μαρτυρία να υποστεί κυρώσεις ή να εξαναγκασθεί να καταθέσει;

Το δικαστήριο εκδίδει απόφαση για τη νομιμότητα της άρνησης του μάρτυρα να καταθέσει. Αν ο μάρτυρας αρνείται να καταθέσει χωρίς να επικαλείται κάποιον λόγο ή επικαλούμενος λόγο που δεν κρίνεται βάσιμος από το δικαστήριο, ο μάρτυρας μπορεί να εξαναγκασθεί να καταθέσει [άρθρο 354 του Κώδικα Αναγκαστικής Εκτέλεσης (Exekutionsordnung — EO)]. Αυτό μπορεί να γίνει με την επιβολή προστίμων ή, σε περιορισμένο βαθμό, με φυλάκιση. Ο μάρτυρας ευθύνεται επίσης έναντι των διαδίκων για οποιαδήποτε ζημία προκληθεί ως αποτέλεσμα αδικαιολόγητης άρνησης μαρτυρίας.

2.11 Υπάρχουν πρόσωπα τα οποία δεν επιτρέπεται να εξετάζονται ως μάρτυρες;

Ανίκανα προς μαρτυρία είναι τα πρόσωπα τα οποία δεν ήταν ή δεν είναι σε θέση είτε να αντιληφθούν τα προς απόδειξη πραγματικά περιστατικά είτε να εκφράσουν τα όσα υπέπεσαν στην αντίληψή τους. Στην περίπτωση

αυτή πρόκειται για «απόλυτη» ανικανότητα προς μαρτυρία (άρθρο 320 παράγραφος 1 του ZPO). Αν πρόκειται για πρόσωπο υπεξούσιο ή για πρόσωπο που πάσχει από ψυχικό νόσημα, το δικαστήριο αποφασίζει κατά περίπτωση για το αν υπάρχει ή όχι ικανότητα προς μαρτυρία. Αν το πρόσωπο που καλείται να καταθέσει ως μάρτυρας είναι ανήλικο, το δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει, κατόπιν αίτησης ή αυτεπαγγέλτως, να μην το εξετάσει καθόλου ή να μην το εξετάσει ως προς ορισμένα επιμέρους ζητήματα, αν η εξέτασή του ως μάρτυρα θα ήταν επιβλαβής για το ανήλικο πρόσωπο, λαμβανομένων υπόψη της πνευματικής ωριμότητάς του, του αντικειμένου της εξέτασής του και της στενής σχέσης του με τους διαδίκους (άρθρο 289b παράγραφος 1 του ZPO)· το ίδιο ισχύει και στη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας [άρθρο 35 του νόμου περί εκούσιας δικαιοδοσίας (Außerstreitgesetz — AußStrG)]. Περαιτέρω, προβλέπονται τρεις περιπτώσεις «σχετικής» ανικανότητας προς μαρτυρία (άρθρο 320 σημεία 2-4 του ZPO): ανίκανοι προς μαρτυρία είναι οι θρησκευτικοί λειτουργοί σε σχέση με πληροφορίες που περιήλθαν σε γνώση τους στο πλαίσιο της ιερής εξομολόγησης ή της άσκησης άλλων καθηκόντων τους για τα οποία υπέχουν υποχρέωση εχεμύθειας, οι δημόσιοι υπάλληλοι σε σχέση με πληροφορίες που καλύπτονται από το υπηρεσιακό απόρρητο, εφόσον δεν έχουν απαλλαγεί από την υποχρέωση τήρησης του απορρήτου και, τέλος, οι διαμεσολαβητές για πληροφορίες που γνωστοποιήθηκαν εμπιστευτικά σε αυτούς ή που περιήλθαν άλλως σε γνώση τους στο πλαίσιο διαδικασιών διαμεσολάβησης.

2.12 Ποιος είναι ο ρόλος του δικαστή και των διαδίκων κατά την εξέταση μάρτυρα; Υπό ποίους όρους μπορεί ένας μάρτυρας να εξεταστεί με τηλεδιάσκεψη ή άλλα τεχνικά μέσα;

Το δικαστήριο πρέπει να απευθύνει στον εκάστοτε μάρτυρα κατάλληλες ερωτήσεις σχετικά με τα πραγματικά περιστατικά των οποίων η απόδειξη επιδιώκεται με τη μαρτυρική του κατάθεση ή σχετικά με τις περιστάσεις στο πλαίσιο των οποίων έλαβε ο μάρτυρας τη σχετική γνώση. Οι διάδικοι δύνανται να συμμετέχουν στην εξέταση των μαρτύρων και να τους απευθύνουν, με την έγκριση του δικαστηρίου, ερωτήσεις με σκοπό την αποσαφήνιση ή συμπλήρωση της κατάθεσής τους. Το δικαστήριο δύναται να απορρίψει την υποβολή ερωτήσεων τις οποίες κρίνει ακατάλληλες. Η κατάθεση του μάρτυρα πρέπει να καταγραφεί στα πρακτικά ως προς το ουσιαστικό περιεχόμενό της, καθώς και αυτολεξεί, αν παρίσταται ανάγκη. Η εξέταση μάρτυρα με τη χρήση τεχνολογίας βίντεο είναι καταρχήν δυνατή και θα πρέπει να χρησιμοποιείται αντί της εξέτασης, στο πλαίσιο δικαστικής συνδρομής για λόγους οικονομίας της δίκης. Από το 2011 όλα τα δικαστήρια διαθέτουν εξοπλισμό βιντεοδιάσκεψης.

Αν το αντικείμενο της αστικής δίκης σχετίζεται στην ουσία του με ποινική διαδικασία, κατά την κατάθεση προσώπου που αποτελεί στην εν λόγω ποινική διαδικασία θύμα κατά την έννοια του άρθρου 65 σημείο 1 στοιχείο α του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (Strafprozeßordnung — StPO) πρέπει, κατόπιν αίτησης του εν λόγω προσώπου, να περιορίζεται η συμμετοχή των μερών της διαδικασίας αυτής και των εκπροσώπων τους στην εξέτασή του κατά τρόπον ώστε τα εν λόγω μέρη και οι εκπρόσωποί τους να παρακολουθήσουν την κατάθεση και να ασκήσουν το δικαίωμά τους υποβολής ερωτήσεων μέσω τεχνικού εξοπλισμού μετάδοσης ήχου και εικόνας, χωρίς να είναι παρόντα στην εξέταση. Αν το θύμα είναι υπεξούσιος ανήλικος, η εξέτασή του σχετικά με το αντικείμενο της ποινικής διαδικασίας πρέπει να ανατίθεται σε κατάλληλο ειδικό (άρθρο 289a παράγραφος 1 του ZPO). Το δικαστήριο μπορεί, κατόπιν σχετικής αίτησης, να εξετάσει πρόσωπο κατά τον τρόπο που περιγράφεται στην παράγραφο 1, αν, λαμβανομένων υπόψη του προς απόδειξη ζητήματος και της προσωπικής ανάμειξης του οικείου προσώπου, η εξέταση του εν λόγω προσώπου παρουσία των μερών της διαδικασίας και των εκπροσώπων τους δεν θα ήταν εύλογη (άρθρο 289a παράγραφος 2 του ZPO). Το δικαστήριο μπορεί επίσης, κατόπιν σχετικής αίτησης ή αυτεπαγγέλτως, να διεξαγάγει την εξέταση κατά τον περιγραφόμενο στο άρθρο 289a παράγραφος 1 του ZPO τρόπο και μέσω κατάλληλου ειδικού, αν το συμφέρον ανήλικου θα ετίθετο σε κίνδυνο από την εξέταση παρουσία των μερών της διαδικασίας και των εκπροσώπων τους, έστω και αν όχι από την εξέταση αυτή καθαυτήν, λαμβανομένων υπόψη της πνευματικής ωριμότητάς του, του αντικειμένου της εξέτασης και της στενής σχέσης του με τους διαδίκους (άρθρο 289b παράγραφος 2 του ZPO). Τα άρθρα 289a και 289b του ZPO εφαρμόζονται επίσης σε διαδικασίες εκούσιας δικαιοδοσίας (άρθρο 35 του AußStrG).

3 Αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων

3.1 Στις περιπτώσεις που τα αποδεικτικά στοιχεία δεν έχουν συγκεντρωθεί με νόμιμο τρόπο από διάδικο, μπορεί να τα χρησιμοποιήσει το δικαστήριο για την έκδοση της απόφασής του;

Η αυστριακή νομοθεσία περί πολιτικής δικονομίας δεν προβλέπει, κατ' αρχήν, απαγορεύσεις όσον αφορά τη χρήση αποδεικτικών μέσων. Η γενική απαγόρευση της χρήσης παρανόμως κτηθέντων αποδεικτικών στοιχείων απορρίπτεται από τη νομολογία. Αντιθέτως, το παραδεκτό αποδεικτικού μέσου πρέπει να εκτιμάται στο πλαίσιο της εκάστοτε διαδικασίας. Για παράδειγμα, παρανόμως κτηθείσες ηχογραφήσεις μπορούν κατ' αρχήν να

χρησιμοποιηθούν σε αστικές διαδικασίες, εάν ο διεξάγων την απόδειξη μπορεί να αποδείξει ότι η αξίωσή του δεν μπορεί να ικανοποιηθεί χωρίς την ηχογράφιση και ότι η αξίωσή του και τα υποκειμενικά του συμφέροντα είναι υπέρτερα από τη βλάβη που επιφέρει στην ιδιωτική ζωή του αντιδίκου η κτήση του αποδεικτικού μέσου.

3.2 Γίνονται δεκτές ως αποδεικτικά στοιχεία οι μαρτυρίες των διαδίκων;

Η εξέταση των διαδίκων συνιστά επίσης αποδεικτικό μέσο. Όπως συμβαίνει και με τους μάρτυρες, οι διάδικοι υποχρεούνται να εμφανίζονται ενώπιον του δικαστηρίου, να καταθέτουν και να δίδουν όρκο. Ωστόσο, οι διάδικοι δεν μπορεί κατ' αρχήν να εξαναγκασθούν να εμφανισθούν ενώπιον του δικαστηρίου, ούτε να καταθέσουν, ούτε να δώσουν όρκο. Στις διαδικασίες γαμικών διαφορών, για παράδειγμα, οι διάδικοι μπορεί να εξαναγκασθούν να εμφανιστούν ενώπιον του δικαστηρίου —αλλά όχι να καταθέσουν ούτε να δώσουν όρκο. Η μη αιτιολογημένη παράλειψη ενός διαδίκου να προσέλθει στο δικαστήριο ή να καταθέσει συνεκτιμάται από το δικαστήριο στο πλαίσιο της προσεκτικής αξιολόγησης όλων των περιστάσεων. Η παράβαση του καθήκοντος αληθείας (σε αντίθεση με ό,τι ισχύει για τους μάρτυρες) δεν συνιστά ποινικό αδίκημα, εκτός αν πρόκειται για ψευδή ένορκη κατάθεση. Το δικαστήριο μπορεί να διατάξει αυτεπαγγέλτως την εξέταση των διαδίκων.

4 Έχει ορίσει το εν λόγω κράτος μέλος, σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 1 του κανονισμού για τη διεξαγωγή αποδείξεων, άλλες αρχές που είναι αρμόδιες για τη διεξαγωγή αποδείξεων στο πλαίσιο δικαστικών διαδικασιών σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις δυνάμει του κανονισμού; Εάν ναι, στο πλαίσιο ποιων διαδικασιών είναι αρμόδιες για τη διεξαγωγή αποδείξεων; Μπορούν μόνο να ζητήσουν τη διεξαγωγή αποδείξεων ή και να συνδράμουν στη διεξαγωγή αποδείξεων βάσει παραγγελίας από άλλο κράτος μέλος; Βλ. επίσης γνωστοποίηση βάσει του άρθρου 2 παράγραφος 1 του κανονισμού για τη διεξαγωγή αποδείξεων

Στην Αυστρία, οι μόνες αρχές που έχουν, βάσει του εθνικού δικαίου, αρμοδιότητα για τη διασυνοριακή διεξαγωγή αποδείξεων σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 1 του κανονισμού είναι επί του παρόντος τα δικαστήρια.

■ Τελευταία επικαιροποίηση: 05/01/2026

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα